

JUGOSLAVIJA

Naročnina za kraljevino
SHS
Mesečno 30 K. Letno 360 K.
Inozemstvo:
Mesečno 40 K. Letno 480 K.
Dolgi: enostolpna mm vrsta za
enkrat 2 K. večkrat popust.

Uredništvo:
Wolfova ulica 1/A. Telefon 360.
Uprava:
Trg 8. Telefon 44
se ne vračajo.
Površni franc. priložiti znamko
govor.
Ljubljana.

Pravo in pravica.

Ivan Hribar je nastopil mesto kraljevega namestnika za Slovenijo. Skrajni čas je že, da se spremeni politični kurz v Sloveniji, ne le v interesu naše domovine, temveč v interesu cele naše države, katere integralen del tvori naša ožja domovina. In ker smo prepričani, da pomeni nastop novega kraljevega namestnika temeljito revizijo dosedanjega političnega kurza pri nas, iskreno pozdravljamo njegov prihod.

Zadnji čas so postajale razmere pri nas vedno bolj nevzdržne. Peščica ljudi je uzurpirala pravico vladati nad slovenskim delom jugoslovanskega naroda in se je pri tem, v zavesti, da nima nikake zastombe v ljudstvu, posluževala najnečestnejših in krivičnih metod proti svojim političnim nasprotnikom, ki so vzbudile med narodom odpor, ki ga dosedaj ne pozna slovenska politična zgodovina.

Strankarska toleranca je bila tej služajno vladajoči struji taja in izrabljali so svojo momentano moč do skrajnosti. Politična morala jim je bila nepoznana in ubiti nasprotnika, četudi v zahrbtnem in nepoštenem boju njihova edina parola; izrabljali so za svoje strankarske namene v veliki meri tudi vladni aparat, ki bi moral ostati vedno nedotaknjen od strankarskih strasti.

Ljudske mase le prerade vidijo v vladni državo. S svojim tiskom jih je omenjena peščica v tem še utrjevala, ker je vse svoje nasprotnike enostavno proglašala za protidržavne elemente.

Prva dolžnost vladnih funkcionarjev mora biti, da se pri svojih ukrepih nikakor ne pustijo voditi od strankarskih motivov. Te dolžnosti se dosedajni vlastilščiki niso zavedali in so jo pri vsaki priliki kršili.

Ne gre zato, da so pod to politiko trpeli vsi, ki se niso z njo strinjali. Gre za več: Z izrabljanjem vladnih funkcij so zagrešili največji protidržavni zločin, prav poseben, ker so se dobro zavedali, da ljudstvo v veliki večini identificira vladno z državo in da se zamore odpor proti vladni prav naglo prevrniti v odpor proti državi.

Vero v pravičnost države se mora dvigniti s pravično vlado, kot vidnim reprezentantom državne misli.

Z zadoščenjem sprejemamo izjavo kraljevega namestnika Ivana Hribarja, da ne pozna nobenih strankarskih predprav, ampak izključno le pravo in pravico. Pravo in pravico tudi do danes brezpravnih, preganjanih in krivično zatiranih.

Prepričani smo, da mož kot je Ivan Hribar ne bo podlegel vplivu peščice vladohlepnih ljudi, ki je do danes omahovale vsako pravo in pravico. Vsak vpliv je tembolj izključen, ker ravno Ivan Hribar prav dobro pozna politični mentalitet do danes vladajočih.

Ivana Hribarja spoštujemo kot osebnost izredne energije in delavnosti. Spoštujemo ga kot prvoboritelja za jugoslovansko ujedinjenje.

Če smo si s Hribarjem tudi v tem ali onem različnih nazorov, eno nas spaja: ljubezen do domovine. In ravno ljubezen do domovine je danes faktor, ki je edino zmožen ublažiti razdrapani notranjepolitični položaj. Z ljubeznijo do domovine bomo dvignili poteptano državno misel in onemogočili pokret vseh onih temnih sil, ki razkrajajo državo.

V teh težkih dneh potrebuje naša država na vodilnih mestih moč, ki so le s svojo preteklostjo dokazali svojo resnično državotvornost in sočustvanje z narodom. Samo kričanju o državotvornosti danes narod ne veruje več! In novi naš kraljevi namestnik nam je z vsem svojim dosedanjim delovanjem in z vso svojo osebnostjo porok za to, da bo vedno podrejal osebne in strankarske koristi interesom splošnosti.

Ivan Hribar je izjavil, da hoče zastopati v imenu našega kralja le pravo in pravico. To je prvo načelo resnične državotvornosti, ker le po tem načelu le možno resnično in trajne vrednote vstvarjajoče delo za državo.

In takega državnika Slovenija potrebuje in pozdravlja.

Kraljevi namestnik za Slovenijo Ivan Hribar v Ljubljani.

V Ljubljano se je včeraj po dolgi odsotnosti vrnil mož, ki ga pozna cela Slovenija in osobito Ljubljana kot nositelja narodno napredne ideje, kot prvoboritelja pod kratkim jarmom avstrijskim za svobodo in napredek. Boril se je odkrito in neustrašno za osvobodjenje in ujedinjenje našega narodnega jugoslovanskega naroda za časa, ko je visela nad nami vrv, ker po nazoru nemških tiranov nismo bili vredni smodnika in svinčenke. — Zmagala je pravica, — krvaveli smo, a jzkrvaveli nismo — in mož, ki je bil kot prvoboritelj pred vsem izpostavljen, ki je bil izgnan in prognan — se je vrnil v svoje mesto v zadoščenje sebi, mestu Ljubljani, celi Sloveniji in ujedinjeni Jugoslaviji, kot prvak, voditelj, zastopnik — kraljev namestnik za Slovenijo.

Razveselila se je cela Slovenija osobito pa Ljubljana, ko je prejela vest, da je imenovan za kraljevega namestnika za Slovenijo baš Ivan Hribar, ki uživa splošno in neomajno zaupanje, obenem pa je to veliko zadoščenje njemu in pripadnikom, zadoščenje mestu in Sloveniji za vsa preganjanja, ki smo jih doživeli. Težko smo pričakovali njegovega prihoda in narod je pokazal, kako globoko razume to zadoščenje.

Sprejela ga je Ljubljana nad vse prisrčno in slavnostno.

Na glavnem kolodvoru ga je pričakovala po zastopstvih vsa Ljubljana. — Med številnimi zastopstvi navajamo sledeče: Deželna vlada z dr. Baltičem, general Dokič s štabom, žend, pukovnik Dragič, vsi uradi, sodni, finančni, upravni in razna poverjenstva, občinski svet, cerkvene oblasti, dalje odvetniška in notarska zbornica, trgovska zbornica, inženersko združenje, tobačna tovarna, združenje novinarjev, uprava gledališča, vseučilišče, profesorsko društvo, učiteljsko, zveza industrijev, dež. zveza gostilničarjev in kavar-narjev, l. splošno društvo jug. slov. vpokojencev, zveza jugoslovanskih želez-ničarjev, dež. zveza obrtnih zadrug, obrtništvo Slovenije, trg. društvo Merkur, zveza trg. gremijev za Slovenijo in še več drugih kulturnih in strokovnih zastopstev. — Pred peronom, ki je bil natlačeno poln občinstva, so se postavi-li v red vojaška godba dravske divizijske oblasti pod vodstvom kapelnika dr. Čerina, zastopstvo ljubljanskega in okoliškega Sokolstva s sokolskimi prapori Ljubljana in Šiška, gasilno društvo Ljubljana in Šiška in pa zastop-stvi pevskih društev »Slavec« in »Zvon« z zastavama.

Prvi pozdravi.

Ko je pripeljal vlak, ki je došel s 25 minutno zamudo, je stal kraljevi namestnik pri oknu v prvem vozu in prijazno odzdravljaval navdušenemu klicu tisočere množice. Ko je izstopil iz voza, so ga obkolili zastopniki javnih oblasti in kot prvi ga je pozdravil v imenu pokrajinske vlade za Slovenijo dr. Baltič, ki je predvsem poudarjal, da pomeni njegovo imenovanje gotovo lep uspeh in krasen napredek naše ujedinjene Slovenije. — Za njim ga je pozdravil v imenu magistrata dr. Zarnik, ki mu je ponudil po staroslovenskem običaju kruha in soli, njegovi soprogji pa je bil izročen šopek cvetja iz mest-nih vrtov. Za njim so pozdravili kraljevega namestnika zastopnik češkega konzulata, zastopnik cerkvenih oblasti prelat Kalan, general Dokič in zastop-nik ujedinjenih železničarjev.

Nato ga je pozdravil ljubljanski župan g. Anton Pesek s sledečim nago-vorom: Gospod kraljevi namestnik! Kot župan stolnega mesta bele Ljubljane Vas iskreno pozdravljam, ter izrekam svoje odkritosrčno veselje, da je nje-govo Veličanstvo naš kralj Peter blagovolil imenovati baš Vas za svojega namestnika za upravno oblast v Sloveniji. Prepričan sem, da boste s svojo večjo, energično in spretno roko povzdignili Slovenijo iz sedanjih desolantnih razmer, kakor ste povzdignili Ljubljano iz potresnih razvalin v cvetočo na-predujočo belo Ljubljano. Želim, da se Vaši blagi nameni čim najbolj udeje-stvijo v blagor naroda, v blagor Ljubljane in v blagor cele naše kraljevine Jugoslavije, ter zagotavljam, da Vas bomo z veseljem podpirali po svojih skromnih močeh. Na vse te pozdrave je odgovoril:

Kraljevi namestnik g. Ivan Hribar

sledeče: Prihajam zopet v belo, omiljeno mi Ljubljano, v kateri sem dolgo deloval. Pustimo na strani vsak osebni moment, priznati pa moram, da me je veselilo imenovanje in da so me poslali na stara leta na to mesto, da posvetim svoje poslednje moči konsolidaciji naše velike domovine. Imel sem pogum takrat, ko je visel nad mano Damoklejev meč, takrat ko nam je pretil pogin, s toliko večjim pogumom hočem delati sedaj, ko morem delati z odprtim vezirjem. Delal bom za oni veliki ideal, za katerega smo se borili desetletja, da se izpopolni in izgradi naša država. Imamo veliko in slavno domovino, še slavnjša pa bo postala, ako se bomo zavedali vsi, kaj smo ji dolžni. Poslan sem na to mesto, da branim pravo in pravico. Ne poznam razlike — brez strank — vsi smo državljani in vsak državljan ima pravico do zakonite obrambe. Pri nas je vladalo skozi dve leti nekako medvladje. Trajalo je do sprejetja ustave. Medvladje vstvarja večkrat stanje, ki ni dobro in zavladala je včasih samovolja. Odkar pa imamo ustavo, imamo temelj države. In po mojem mnenju je naša ustava dobra, kar priznajo tudi Čehi in Francozi. Sicer se bo pa kmalu pokazalo, pri čem da smo z našo ustavo. Vsekakor pa imamo temelj za nadaljno delovanje. S tem preneha vsaka nasilna vlada in ostati morajo pri vladni prava in pravice. V imenu prevzvišenega kralja, ki je toliko delal, žrtvoval in trpel, da je dosegel ujedinjenje naših plemen, v imenu tega kralja se sme izgovarjati samo pravo in pravica. Ostanite vse stranke verne naši državi. Imejte Jugoslavijo vsi v svojih srcih. Tako mora postati najljubša in najbogatejša država, katero bodo sosede vpoštevali in se je bali. Prosim Vas, podpirajte me pri mojih res dobrih namerah! Volja vseh bo kot mogočna reka, ki uniči in zatire vse zapreke. Končam svoj odgovor na Vaše pozdrave z vsklikom: Bog živi našega slavnega kralja Petra, našega pre-stolonaslednika Aleksandra in našo veliko ujedinjeno kraljevino.

Ogromni živjijo-klici so zaorili po kolodvoru, kraljevi namestnik je podal pozdraviljem desnico in godba je zaigrala »Lepo našo domovino« in »Na-prej«. — Namestnika je pozdravilo po oficijelnem pozdravu častno in številno zastopano narodno ženstvo, katere je namestnik prijazno pozdravil, v imenu Sokolstva pa ga je pozdravil brat dr. Murnik. Kraljevi namestnik je ogovoril naše Sokolstvo sledeče: Brat starosta! Sokoli! Najlepsi trenutki mojega življenja so bili, ko sem bil 10 let načelnik Sokola. Med Sokoli ostane človek mlad. Veseli me, ko vidim vaše delo, vzvišeno, plemenito in težko. Ojojte na-rodno misel, veliko misel dela za narod. Bratje Sokoli, zdravo!

Nato je odšel kraljevi namestnik iz perona pred kolodvor, kjer se je razvrstil časten spreved, ki je spremljal namestnika v vladno palačo na Blei-weisovi cesti. Že v vozu je zagledal v ospredju številne množice župnika Vrhovnika. Stopil je z voza, mu podal roko in ga poljubil.

Nato se je razvrstil spreved na čelu 14 konjenikov jezdnega oddeljenja Sokola, za njimi pa vojaška godba s kapelnikom dr. Čerinom, zastopstvo Sokola, pevski društvi »Slavec« in »Zvon«, kraljevi namestnik Ivan Hribar z bivšim predsednikom dr. Baltičem, in cela vrsta voz z raznimi zastopniki. Spreved, ki je bil res veličastna manifestacija Ljubljane za novega kralje-vega namestnika, se je pomikal ob velikanski udeležbi po Dunajski cesti, mimo pošte na Bleiweisovo cesto do deželne palače. Ob obeh straneh se je trlo občinstva, ki je navdušeno pozdravljalo svojega bivšega župana, prvo-boritelja-trpina in mučenika sedaj kraljevega namestnika za Slovenijo v Ljubljani.

VSI KOMUNISTIČNI POSLANCI SE IZROČE SODIŠČU.

Beograd, 26. julija. (Izv.) Mini-ster pravde je zahteval od narodne skupščine, da se izroči sodišču vse komunistične poslance.

KOMUNISTIČNI POSLANCI ZGUBE SVOJE MANDATE.

Beograd, 26. julija. (Izv.) Pred-sednik zakonodajne skupščine, dr. Ribar je v smislu poslovnika odre-dil, da se zapre soba komunističnih poslancev v zakonodajni skupščini, ker so se ondaj snovale vse komu-nistične zarote. Komunističnim po-slancem se bo najbrže dovolil pri-stop le k nekaterim sejam skup-ščine preiskani, če ne nosijo s seboj ščiti države. Nadalje se bo odre-dilo, da bodo vsi poslanci, poroče-valci listov in občinstvo pred vsto-pom v prostore zakonodajne skup-ščine preiskani, če ne nosijo s saboj

orožja. — Po sprejemu zakona o zaščiti države bodo najbrže uki-njeni vsi mandati komunističnih poslancev in razpuščena tudi komu-nistična stranka radi svojega tero-rističnega delovanja.

KOMUNISTI GROZE.

Beograd, 26. julija. (Izv.) Beo-grajska »Politika« javlja, da so pri-čeli komunisti pisati grozila pisma vsem članom ministrskega sveta. Taka pisma sta prejela dosedaj mi-nister notranjih zadev Svetozar Pribičević, predsednik zakonodajne skupščine dr. Ribar, minister za šume in rude dr. Krizman in drugi. Nadalje so komunisti zagrozili s smrtjo Dragiši Lapčeviću, vodji beograjskih centuramašev.

VOJAŠTVO PROTI KOMU-NISTOM.

Beograd, 26. jul. Včeraj popoldne je imel ministrski predsednik Pašić

sestaneke z načelnikom glavnega generalnega štaba vojvodo Petrom Bojovićem in vojnim ministrom Za-čevićem. Sestaneke je trajal dve uri. Obveščeni krogi trdijo, da je imel sestaneke svrha, da se doseže spo-razum glede uporabljanja vojske proti protidržavnim elementom, če bi ti izzvali s svojim zadržanjem kako tako državno akcijo. Vojaštvo bi bilo rezerva orožništva.

IZ SEJE MINISTRskega SVETA.

Beograd, 26. julija. (Izv.) Danes dopoldan je imel ministrski svet sejo, na kateri je minister notranjih zadev Svetozar Pribičević referiral o notranjem političnem položaju. Po njegovih izjavah se je položaj na Hrvatskem po sprejemu ustave znatno poboljšal. Davki se plačujejo redno in pri zadnjih naborih se je odzvalo skoraj 94 odstotkov vseh pozvanih nabornikov. Za 31. t. m. je sklicana v Beogradu konferenca vseh velikih županov in okrožnih načelnikov v svrhu povzjetja ukre-pov, ki se jih namerava uporabiti proti komunistom.

ZAHVALA DRAŠKOVIČEVE VDOVE.

Beograd, 26. julija 1921. (Izv.) Vdova po umorjenem ministru na razpoloženju, Miloradu Draškoviću, je poslala vsem znanecem, prijate-ljem in korporacijam, ki so položile vence na grob pok. ministra Dra-škovića, posebne zahvale. Nadalje se zahvaljuje celokupnemu občin-stvu mesta Beograda, ki je priso-stovalo pogrebu ter izkazalo v Ofi-cirskem domu poslednjo čast pokoj-niku.

KDAJ POTEČE OPCIJSKI ROK ZA ZASEDENO OZEMLJE.

Ljubljana, 26. julija. Z ozirom na članek dr. Rybara v »Jugosla-viji« z dne 12. avgusta pod naslovom »V pojasnilo Primorcem« in na član-ek v »Napreju« z dne 22. avgusta pod naslovom »Kdaj poteče opcijski rok« se opozarjajo prizadeti na uradni razglas poverjenstva za no-tranje zadeve št. 7621, objavljen v »Uradnem listu« št. 37 z dne 12. aprila, s pristavkom, da za sedaj še velja tamkaj določeni opcijski rok (2. avgust). Optanti, ki si do tega roka ne morejo priskrbeti vseh po-trebnih dokumentov, naj to v prošnji za opcijo navedejo in naj dokumente predložijo pozneje. Pravočasno vlo-žena opcija se bo uradno obravna-vala, četudi niso vsi dokumenti pri-loženi.

NAMERAVAN ATENTAT NA RU-MUNSKEGA KRALJA.

Bukarešta, 26. julija. (Izv.) Poli-ciji se je posrečilo odkriti in aretirati več teroristov, ki so železniško progo, po kateri bi se imel peljati rumunski kralj na poti v Francijo, na več mestih podminirali, hoteli jo razstreliti.

Zagreb. Devize: Dunaj 17:90—18:05, Berlin 218—218:50, Italija 744—746, London 602—604, Newyork 169—171, Pariz 1295—1330, Praga 218:50—219:50, Švica 2770—2790, Budimpešta 50—52. Valute: dolarji 166—166:75, češkoslovaške krone 220—222, franc. franki 1290—0, mar-ke 218—219, leji 0—225, lire 740—742.

Zagreb. Efekti: Banka za Primor-je 800—830, Jadranska banka 1800—1870, Jugoslovanska banka 538—543, Ljubljanska kreditna banka 800, Pra-štediona 5125—5135, Riječka pučka banka 420—430, Narodna banka 500—515, Eskomptna banka 555—560, Kreditna banka 750, Banka za trgo-vino 268—270.

Beograd. Valute: Funti 148, franc. franki 320—325, dolarji 41:45—41:90, lire 182—186, leji 56:25—56:50, češke krone 56—56:50, levi 36:70, marke 54:40—54:60.

Dunaj. Valute: Dolarji 932—936, marke 1208—1214, funti 3340—3360, francoski franki 7200—7240, lire 166—166:75, dinarji tisočaki 2113—2158, dinarji stotaki 2100—2118, poljske marke 42:50—44:50, švicarski franki 15:575—15:625, češke krone 1208—1218, madžarske krone 261:50—264:50, levi 9:10—9:20.

Curih. Devize: Berlin 775, New-york 610, London 2180, Pariz 4705, Milan 2640, Praga 7:75, Budimpešta 1:67 in pol, Zagreb 3:60, Varšava 0:31, Dunaj 0:70, Bukarešta 8, av-strijske krone 0:70.

Ljubljanski župan.

Vprašanje ljubljanskega župana ni osebna zadeva. Peska, ker bi se sicer drugi listi ne bavili z njo. Gre marveč za princip, ali naj velja volja večine ali ne. Opozorjamo na to, da se demokrati pri vsaki priliki sklicujejo na večino, ki jim je omogočila sprejetje ustave. Dasi je bila, kakor splošno znano muslimanska večina, ki jo je Pašić zadnji dan pridobil za to, da glasuje za ustavo, pridobljena na tako čuden način, je ustava za nas vse, dasi ne soglašamo v celoti z njo, vendar le obvezna, ker je dobila v zbornici večino glasov. Toda demokrati se na princip, da je v demokraciji merodajna ne diktatura, marveč večina glasov, sklicujejo samo tam, kjer so sami v večini. Povsod tam pa, kjer ostanejo v manjšini, pa so pristali sistema, ki ga poznamo pod imenom »diktatura proletarijata«. Ustava je pri 420 poslancih dobila večino 12 glasov, dočim je župan ljubljanski dobil pri 58 glasovih večino od 9 glasov. Torej je veliko večja večina na strani ljubljanskega župana nego na strani sedanje ustave in kljub temu drži samo tista večina, ki je ugodna demokratom, dočim večina nedemokratskih strank v občinskem svetu ljubljanskem ne velja. Ako se postavimo na to stališče, ki ni samo demokratsko, marveč tudi protizakonito, potem imamo mi tem večjo pravico, da ne priznavamo ustave, nego demokrati ne potrditi ljubljanskega župana. Toda kaj pravica in ustava! Tam kjer gre za koristi demokratske stranke, tam se lahko počenjajo največje krivice.

Nekaj časa so demokrati to postopanje motivirali s tem, da je bil Pesek izvoljen s pomočjo komunistov. Ne glede na to, da imajo komunistični obd. svetovalci iste pravice izvrševati svoje funkcije, ker jim je vlada dovolila, da kandidirajo, Peskova izvolitev ni bila odvisna od komunističnih glasov. Pa če bi tudi bila, bi ne bilo nikakega razloga za nepotrđitev, ker je bil potrjen mariborski župan, katerega stranka je tudi glasovala proti ustavi in se izrekla za njeno revizijo in katerega izvolitev je bila poleg tega v resnici odvisna od komunističnih glasov. Ker jim je zmanjkalo argumentov, so centralisti — glej čudo — postali veliki Slovenci in so se jeli sklicevati na veliko važnost Ljubljane kot središča Slovenije, tiste Slovenije, ki bo na njih željo raztrgana na dva dela. Ljubljana zavzema posebni položaj — so rekli — zato mora biti v Ljubljani župan pristaja stranke, ki je glasovala za SHS. Večje nedoslednosti si ni mogoče misliti. Ljubljana bo, ko se izvede razdelitev države na oblasti, degradirana na glavno mesto Kranjske. Ona ne bo nič več pomenila kakor Maribor in ne bo zavzemala prav nobenega posebnega stališča. Ljubljana bo glavno mesto oblasti kakor Maribor, zato odpadajo tudi s te strani vzroki za nepotrđitev. Ako se je potrdilo mariborskega župana, socialnega demokrata, se mora tem prej potrditi tudi ljubljanskega župana, narodnega socialista,

pristaša stranke, katere je dejansko pokazala svoje delo za državo in ne s frazami, kakor to delajo drugi.

Ravno to upiranje potrditvi s strani demokratov pa dokazuje ne samo to, da hoče gospoda na magistratu pridobiti si časa, da popravi kolikor se da knjižne s pasivno bilanco demokratskega dela, marveč dokazuje tudi to, da je Pesek zelo zmožen človek. Znano je, da bi demokrati svojo konkurentinjo mlado NSS radi v žlici vođe vtopili, to bi se zgodilo najlažje na ta način, da bi se potrdilo »nemogućega« Peska za ljubljanskega župana. Kot tak bi kmalu blamiral ne samo sebe, marveč i NSS. (To leži na dani. Ker pa se demokrati boje Peska kot župana, vzbujajo v ljudstvu upravičen vtis, da je Pesek zmožen in da se ga demokrati boje zato, ker bo na magistratu napravil red, ki ga demokrati niso znali napraviti ter s tem zadovoljil ljubljanske občinarje. Tega bi demokrati seveda ne mogli prenesti. Zato raje vidijo, da Ljubljana propada, da postaja ljudstvo nezadovoljno, samo da s tem zadovolje svojim strankarskim interesom. Ali bo s tem postopanjem soglašal naš novi kraljevi namestnik gospod Hribar, ki ga poznamo kot poštenega in pravičnega in zaslužnega moža, da si se v marsičem ne strinjamo z njim? Dvomimo. Naloga gospoda Hribarja je, da napravi red, da sedanjo pokrajinsko upravo likvidira in izpelje razdelitev oblasti, kakor je predvideno v ustavi. Njemu mora iti za tem, da ljudstvo ne izživa in da pokaže, da se nova ustava ne sme izrabljati v strankarske namene demokratov.

Ljudstvo bo v tem prehodnem stanju, ko je potreben mir, izgubilo vso vero v pravico, postavilo in zakone, ako vidi, da se ne upošteva njegove volje. Večina se je izrekla za Peska. V Sloveniji imamo, vstevši samostojno kmečko stranko, ki se je tudi izrekla za potrđitev Peska, pet strank, ki zahtevajo, da se upošteva volja 28 občinskih svetovalcev proti 19, da bodi tovariš Pesek župan ljubljanski. Torej stranke, ki štejejo 37 narodnih poslancev so za to, da se postopa po zakonu, protivni so samo 3 demokrati. Ali bo obveljala 37 ali 3? Razsodil bo kraljevi namestnik gospod Ivan Hribar.

Je pa še neka druga stvar. Po poročilih iz zasedenega ozemlja postopanje demokratov tam odločno obsojajo. Tudi proti nevarnosti, da se Lahji ozir. Nemci postavijo na isto stališče kakor naši demokrati in odstavijo vse slovenske župane. Lahji in Nemci bi namram Slovencem lažje našli povod antiradžnosti nego naši demokrati namram stranki, ki je napisala na svoj prapor na prvem mestu narodnost. Ali kaj mar demokratom naše neodrešeno ozemlje! Zaman vsak apel! Glavno je pri njih stranka, vse drugo lahko vrag vzame. Mi pa gospodi povemo, ako se ne izboljša, bo tepena v vsakem slučaju, ali imamo nar. socialisti v Ljubljani župana ali ne. Teplo jo bo naše ljudstvo pri prihodnjih volitvah, ker je sito strankarstva in koritarstva.

—b.

Albanci.

Vspričo novih homatij, ki so se začele v Albaniji, ne bo odveč, ako navedemo o Albancih in Albaniji nekoliko podatkov.

Kakor znano, so Albanci potomci starih Ilircev. Vendar se je njihov jezik tekom časa zelo spremenil, zlasti so nanj vplivali stari Rimljani, ki so nad pol tisočletja gospodovali Ilircem ter dosegli, da se je velik del Ilircev popolnoma polatinil in se ohranil ali kot Romani ali pa izginil med Slovani. Kar je preostalo Ilircev zvestih svojemu jeziku, pa so vzprejeli v svojo govorico obilico latinskih besed, tako da je danes nad četrtina albanških besed latinskega izvora.

Albanci se dele po jeziku v dvoje glavnih narečij: Gege, ki bivajo na severu od reke Akumbi, in Toske, ki bivajo na jugu od te reke. Ko pa so tik pred svetovno vojno ob ustanovitvi samostojne Albanije na podlagi avstrijske državne brige, začeli ustanavljati albanški književni jezik — dotlej so obstajali le razni spisi v posameznih narečjih, so zbrali v ta namen elbasansko narečje, ki ga govori prebivalstvo Elbasanskega okrožja, govoreče prehod iz narečja Gegov v ono Toskov, ki se med seboj prav stežka razumejo.

Vseh Albancev štejejo še manj nego poldrug milijon. Od tega jih biva v samostojni državi Albaniji okrog 850.000, ostali bivajo deloma v naši državi v južni Srbiji, še več pa jih je pripadlo Grčiji. Toski na jugu podlegajo namreč popolnoma grškemu kulturnemu vplivu, so manj bojevit in se radi prištevajo Grkom.

Albanci so kakor znano tudi po veri medsebojno zelo različni. Večina jih je muslimanske vere, manjšina pa katoliške (na severu) ter pravoslavne (na jugu). Računa se, da je v državi Albaniji od 850.000 ljudi le 140.000 (to je 16,5 odstotkov) katoliških, 120.000 pravoslavnih (15,1 odstotkov) in 590.000 muslimanskih Albancev, t. j. 69,5 odstotkov ali nad dve tretjini muslimanov. Te različne konfesije pa se med seboj močno črte, in nastajajo med njimi krvavi boji. Umljivo je tedaj, da so se sedaj, ko skuša centralna vlada, ki ima svoj sedež v Tirani, mestu sredi muslimanske Albanije z 12.000 preb. (od tega 8000 muslimanov, ostalih 4000 pa pravoslavnih z nekaj malega katolikov), uprla katoliška severna plemena, katerim stoji v vsakem oziru na čelu Miriditi.

Miriditi, ki vodijo danes vstajo zoper tiransko vlado, bivajo v hribovitem in goratem svetu severne Albanije v glavnem med dolenjim Drimom in reko Mačo ali Mat. Glavno mesto Miriditov je Oroš, ki naj bi po programu upornikov postalo prestolnica samostojne severnoalbanške republike. To je hkrati rojstni kraj in sedež bivšega znamenitega vodje Miriditov Prenk Bib Dode, ki je poginil med svetovno vojno; njegovi rodbini pripada po historičnem pravu uprava plemena in njegov naslednik je tudi danes vodja Miriditov.

Albanska država seveda še ne predstavlja nikake enote; njen nadaljnji obstoj je še vprašanje. Gotovo pa je, da bo centralna vlada, ako se ji posreči obvladati sedanjo vstajo, s tem zelo povzdignila svoj ugled in si tako utrdila temelje za bodoče državo.

Gospodarstvo.

Novi poselski red.

Prejeli smo in priobčujemo:

Končno je novi poselski red enkrat uveljavljen in razglašen v Uradnem listu z dne 16. julija t. l., števil. 82 naredba števil. 224.

Ni popolnoma takšen kot je bila zahteva organizacije služkinj, pač se lahko reče, da smo enkrat zavrgli poselski red, po katerem se je smatrala služkinja za bitje, s katerim se lahko postopa po svobodni volji.

Naj tukaj seznanimo javnost samo z bistvenimi spremembami novega poselskega reda:

§ 1. določa, da velja novi poselski red samo za posle zaposlene v gospodinjstvu. (Stari poselski red je bil tudi za one posle, ki so zaposleni tudi v gospodarstvu.)

§ 8. Počitek. Vsak posel ima pravico do počitka: Vsako drugo nedeljo in praznik do 5 ur prostega popoldneva. Nadalje za druge nedelje in praznike ako gospodar ne dovolj poslu prostega popoldneva se mora isti nadomestiti s 5 urnim prostim popoldnevom en dan med tednom.

Poleg tega mora imeti posel vsako nedeljo in praznik prosti čas, da lahko zadosti svojim verskim dolžnostim in to do 7. ure zjutraj.

Poslu gre dnevno nerazdeljeni devet urni nočni počitek in sicer praviloma med 21 in 6 uro.

§ 10. Dopust. Po dveh letnem službovanju brez presledka ima posel pravico vsako nadalnje leto do nerazdeljenega dopusta enega tedna. Čas dopusta se določi sporazumno in sicer praviloma v času šolskih počitnic.

Poleg redne mesečne plače gre poslu za čas dopusta doklada za hrano v višini polumesečne plače v gotovini, ki se pa mora v popolnem znesku odšteti ob nastopu dopusta.

§ 21. Poselska odpravnina. Če se razveže službeno razmerje, ki je trajalo brez presledka 10 let, gre poslu odpravnina v znesku četrtnine plače v gotovini. Odpravnina narašča v vsakim nadaljnjem polnim službenim letom za 5 odstotkov, dokler se ne izenači z njo.

Ta odstavek odpade, če je gospodar odpovedal poslu službo iz tehničnih vzrokov §§ 17 in 18.

§ 24. Poselski izkazilo. Posel dobi, ako napravi strokovno preizkušnjo, poselsko legitimacijo. Ostali posli imajo poselske knjižice, ki bodo pa tudi bistveno izpremenjene.

Toliko, da ne bo mogel kdo reči, da ne ve za novi poselski red. Kar se pa tiče organizacije služkinj more

no življenje. Ker ima po svojem položaju naša država velik interes na tem, kako se razvijajo stvari v severni Albaniji, nam tudi potek sedanje vstaje in nadaljnjo razmerje med severnimi in ostalimi albanškimi plemeni ne more biti postranskega pomena.

organizacija ugotoviti, da ne bo mirovala poprej, dokler se ne postavi služkinja v enako vrsto z ostalimi stanovci.

† Ljubljanski veliki semenj. Kako velik gospodarski pomen pripisujejo vlade vseh velikih držav prireditvam, kakor so vzorčni veliki semnji, je razvidno iz ogromnih podpor, ki jih vlada daje za te prireditve. To se posebno opazja v Nemčiji. Nemški državni zbor je pred kratkim sklenil povišati podporo za vzorčni veliki semenj v Lipskem na dvanaest milijonov mark. Veliki semenj v Frankfurtu dobi dva milijona, v Bratislavi en milijon in v Stuttgartu pol milijona mark. Vzorčni veliki semnji so pač prireditve, ki so v velik, splošen prid. Tudi za ljubljanski veliki semenj, ki se vrši v času od 3. do 12. septembra 1921 in ki je prva taka prireditve v naši državi, se državni in drugi javni činitelji zelo zanimajo. Kakor čujemo, mu je zagotovljena tudi denarna podpora vlade. Naš vzorčni veliki semenj je važen tudi za mesto Ljubljano samo, ker mu lahko postane vir novim znatnim stalnim dohodkom iz poseta teh vzorčnih velikih semnje. Zato naj bi tudi prebivalstvo Ljubljane z vsemi svojimi močmi podpiralo to važno gospodarsko prireditve.

† »Orient«, mednarodna trgovsko-spedijska in skladišna delniška družba, se ustanovi s sedežem v Mariboru. Pravila so že predložena ministrstvu. Delničarji so samo trgovci industriji Slovenije (Maribor, Ptuj, Celje in Ljubljana). Delniška glavnica znaša štiri milijone, ki pa se takoj pri obnem zboru zviša na osem milijonov. Podružnice se ustanove v vseh večjih trgovskih centrih z lastnimi skladišči.

† Produkcija vina v naši državi. Na kongresu v Bukovem se je ugotovilo, da znaša povprečna letna produkcija vina v naši državi: Srbija 356.000 hektolitrov, Hrvaška in Slavonija 850.000 hektolitrov, Vojvodina 665 tisoč hektolitrov, Slovenija 450.000 hektolitrov, Dalmacija 50.000 hektolitrov, Bosna in Hercegovina 35.000 hektolitrov, Crna gora 5940 hektolitrov. Celotna letna produkcija znaša torej 2.861.040 hektolitrov.

† Prepovedan izvoz denarja. Minister financ je z najnovejšo odredbo prepovedal izvoz efektivnega zlatega in srebrnega denarja brez razlike in to tudi v najmanjših količinah, kakor tudi izvoz dinarsko-kronskih in dinarskih papirnatih novčanic. Pri zadnjih je dovoljena vsota za potrebe potnika, t. j. 2000 din. za osebo in to le enkrat mesečno.

Jezikovno pravo v ustavi.

Pod tem naslovom je izšel v zadnji številki »Slovenskega Pravnika« izpod peresa dr. Josipa Wilfana članek, ki ga vsled v njemu izražene pravilnega presojanja jezikovnih razmer v naši državi ponatiskujemo v celoti. Članek glasi:

Na diskuzijskem sestanku društva Pravniki sem svoje stališče mogel označiti samo deloma, fragmentarno. Tudi tukaj se hočem omejiti na najbolj potrebno, vendar pa spravi svojo izvajanje v določen red.

Spadam k Slovencem, ki jili ni zajelo zedinjenje. Zato presojam vprašanje pred vsem iz vidika njihovih narodnih koristi. Priznam, da imajo prednost koristi narodne celokupnosti in njene nacionalne države. Vendar menim, da je narodni obstanek slovenskega dela izven državnih mej življenjskega pomena ne samo zanj, nego tudi za celo slovensko pleme in s tem tudi za celi narod in njegovo državo sploh.

Ce je naš narod že dosegel v največjem delu svoje države zedinjenje, je njegovo narodno in državno ujedinjenje (unifikacija) šele v teku. S tem ujedinjenjem, ki je v državnem oziru vsaj v glavnih točkah že doseženo, a do nje tudi v narodnem oziru ni daleč, je treba v bodoče računati kakor s historično gotovostjo. V že doseženem in predvsem v bistveni enotnosti vseh delov našega naroda so podani pogoji za končno popolno narodno in državno edinstvo. V posesti teh jamstev za končni uspeh lahko mirno preudarimo pota in sredstva do končnega cilja.

Vsekakor pa mora ustava biti zgrajena tako, da ustreza realnemu

položaju našega naroda in da mu zagotavlja razvoj in organični kontinuitet z njegovim realnim sedanjim stanjem in v zmislu začetkom rečenega, z ozirom na neprizadete dele naroda.

Realno stajanje, ki mora biti merodajno tudi za ureditev jezikovnega vprašanja, je to-le:

Naš narod ima dva književna jezika s posebnim teritorialnim območjem: eden je, kakor ga večina znanstvenikov imenuje, srbski ali hrvaški, drugi pa slovenski. Za edinstvo srbskega jezika se sklicujem na avtoriteto kakor Gjura Daničiča, Vatroslava Jagića, Jovana Skerliča, Milana Rešetarja. Za samostojni značaj in pomen slovenskega jezika, ki ga samo nepoznavanje ali enostranost moreta smatrati za dialekt, ne bom tukaj navajal nobenih obširnejših dokazov. Objektivno izhaja to realno dejstvo iz zgodovine našega jezikovnega razvoja, iz naše mlade, v kratkem času tako bohotno razvele književnosti, iz vsakdanje tako različne rabe našega jezika in iz njegovega neustajenega, živega razvojnega zamaha; subjektivno pa iz zavesti tistega neizbrisnega duševnega pečata, ki ga utiskuje slovenskemu razumnstvu in vsemu slovenskemu plemenu naša evolucija od Vodnika čez Prešerna do Cankarja.

Nasproti temu je določba ustavnega načrta, da je državni jezik srbsko - hrvaško - slovenski, gola fikcija. Enega edinstvenega jezika, ki bi mu se prilegalo takšno ime, danes ni. Ne mislim o tem pisati, ali želim, ozir. ali je potrebno, da se naše narodno ujedinjenje, katerega ne identificiram z državnim, izvede na vseh poljih, na katerih je naš narod danes še različen; posebno tudi ne o tem, ali naj

se narodno ujedinjenje uresniči tudi na jezikovnem polju, ki po mojem mnenju v narodnem (povdarjam, da tu ne govorim o državnem) oziru morda ni niti najvažnejše. Vendar bo vsak, naj bo pristaja ali nasprotnik popolnega jezikovnega ujedinjenja, moral priznati, da se ne sme izvršiti potom enostavnega eliminiranja slovenskega jezika, toliko radi njegove lastne kulturne vrednosti, kolikor iz ozira na Slovence izven državnih mej. Ce se to upošteva, je jasno, da nam z navedeno določbo ustavnega načrta ni nič pomagano in da je nasprotno ravno s to določbo, ki navidezno ugaja slovenskemu samoljubju, resno ogrožena pozicija slovenskega jezika kot tudi državnega jezika. Fikcija ustavne določbe se premeni v prakso, ob nerazmerju, ki obstaja med srbsko - hrvaškim jezikovnim območjem na eni in slovenskim na drugi strani, v popolno iztisnjenje slovenskega jezika. Ce bo takozvani srbsko - hrvaški - slovenski jezik v teoriji, bo to v praksi samo srbsko - hrvaški jezik.

Tudi ob najboljšem bratovskemu razpoloženju, katero priznam, bi se trajno, na vse državno ozemlje in na vse panoge javne uprave in javnega življenja in prometa splohi raztegnjeno uveljavljanje slovensčine moralo začutiti kot nepotrebno otežanje na škodo velike večine in v korist sicer znatne, vendar razmerno majhne manjšine. Preden se stvari razvijejo tako daleč in namestu, da bi se riskirala reakcija, ki bi se utegnula prevagniti v nasprotno smer, bo bolje iskati ravnotežja v tem, da se sicer tudi slovenskemu jeziku prizna značaj državnega jezika in sicer kot posebnega jezika poleg drugega, srbsko-hrvaškega, ki ga govori isti državni narod Srbov, Hrvatov in Slovencev,

a da se obenem popolna veljava slovenskega jezika omeji na njegovo prirodno teritorialno območje. Za preudarnega slovenskega politika — saj je vprašanje pred vsem eminentno politično — morajo prvotni ustavni načrti Josipa Smoljaka, Stojana M. Protića in same vlade biti vsaj v tem zmislu merodajni, da mu kažejo, kako bi srbsko - hrvaška večina našega naroda čutila popolno enakopravnost slovensčine, če ne že moralno, vsaj praktično kakor znatno obremenitev našega državnega in narodnega življenja. Pred to realnostjo, pred prav tako realnim dejstvom, da se srbsko-hrvaška večina nikdar ne nauči slovenskega jezika tako, kakor slovenska manjšina srbsko - hrvaškega jezika, si ne smemo zatisniti oči.

Ustavna ureditev jezikovnega prava bi morala torej izhajati nekako s stališča dvojnega manjšinskega prava in sicer enega, privilegirane, v korist slovensčine, in drugega, navadnega, v korist drugih (ne južno-slovenskih) manjšin. Ta ureditev bi imela za pogoj točno preciziranje značaja takozvanega državnega, takozvanega uradnega ali službenega jezika in podobnih izrazov, ki so na tem polju zakonodaje navadni. Ce sem prav razumel, je glavni pomen državnega jezika ta, da velja državni jezik za državne urade in druge državne naprave. Ker se pa je imenoval tudi zvezi z državnim nazivom, grbom in trobojnicjo, domnevam, da se pripisuje vendar državnemu jeziku tudi višji idealen pomen. Od svoje strani bi dal temu poslednjemu naziranj prednost in bi radi tega zahteval, naj se slovensčini prizna značaj državnega jezika kot državne svetinje, ki naj bo pod enakim in sicer izdatnim zakonitim varstvom kakor samo ple-

mensko ime poleg srbskega in hrvaškega, z vsemi posledicami (tudi in posebno), ki izhajajo iz značaja državnega jezika za njegovo rabo zunaj in znotraj države, v napisih, na pečatih, ob slovesnih prilikah, na najvišjih mestih uprave, zakonodaje in sodstva, sploh kjerkoli gre za to, da država tudi v jezikovnem oziru pokaže svoj značaj kot kraljevina Srbov, Hrvatov in Slovencev. Posebno naj bi bilo tudi žaljenje ali zapostavljanje slovenskega jezika kazensko preganjano enako kakor podobni čini na škodo srbskega in hrvaškega jezika.

Kar se pa tiče rabe slovensčine v javni upravi in v prometu, mislim, da naj bi se sprejele tiste omejitve, ki jili želijo srbski in hrvaški predlagatelji, kolikor se morejo spraviti v sklad z našo pravico, da se smemo v naši državi povsod posluževati tudi slovensčine, vsaj v praktično primernih mejah.

Predlagana sankcija po g. rešentu, da naj bi se nihče ne mogel izgovarjati z nepoznavanjem državnega jezika (razume se toliko srbsko - hrvaškega, kolikor slovenskega) spada v glavnem v materialno kazensko in civilno pravo, in bi morala biti radi tega predmet zadevne posebne zakonodaje, kolikor bi se sploh mogla sprejeti.

Iz istega vidika, ki sem ga postavil na začetek svojih izjav, bi končno priporočal, da naj bo ustava glede drugih manjšin kolikor moči bolj liberalna, da se s tem podkrepijo zahteve v varstvo naših manjšin izven državnih mej.

Ne pozabite v svojih bodi na brate v robstvu.

Michel Zévaco:

„NOSTRADAMUS.“

Montecucoli se je obrnil proti vratom. Henri je težko dihal in znoj mu je stal na čelu.

»Strahopetec!« je zamrmrala Katarina.

»Ostanite!« je kriknil Henri. Lasje so se mu naježili.

»KAJN!« je zagrmel strašen glas. Princ se je zdrznil z vso dušo in telesom.

V sobi ni bilo nikogar razen Katarine, ki je stala blizu njega, in Montecucolija, ki je baš tisti hip položil roko na kljuko. In vendar je začul neki glas: Kajn! Bil je človeški glas, ne glas vesti; glas bitja, ki je nevidno prisostvovalo kletemu razgovoru! ... A Katarina se ni genila; ona potemtakem ni slišala ničesar. Montecucoli se je vračal — dokaz, da ni slišal niti on.

»Samo jaz sem čul,« se je potožil Henri. »Bila je domišljija, če ne kar peklenški čar! Tako? Franc naj bi vladal, jaz pa bi bil samo njegov pokorni sluga? Dobro! Naj pogine, ako je treba le moje besede!«

»KAJN!« je zaklical tisti glas, a nekam tiše, kakor bi se oddaljeval.

»Pa naj bo Kajn!« je škrtnil Henri.

»Tudi to je naslov! ... Gospod,« je povzel na glas — in zobje so mu sklepetali, — »ste li prečitali knjigo, ki ste jo dobili snuči?«

»Da, visočanstvo ... prečital sem stran, ki je zaznamovana z rdečim križcem ...«

In Montecucoli si je obrisal čelo.

»Ali ste pripravili ... tisto piščeto?«

»Da, visočanstvo! ...«

»In ste jo pripravljeno dati ... kaj veste komu? ...«

»Da, visočanstvo ... s pogoji, ki so mi bili predlagani.«

»Poznam jih: če vas obtožijo, se jaz zavzamem za vas. In kadar postanem kralj, vas imenujem za svojega velikega točaja. Kaj ne?«

Montecucoli se je naklonil. Njegove moči so bile pri kraju. Noge so mu klecale. Katarina se je zdela brezčutna kakor marmornat kip.

Henrijev obraz se je vidno pačil. Prisluškoval je. Poslušal je glas, ki je daleč neke ponavljal grozno besedo, katere pa ni slišal nihče razen njega edinega:

»Kajn! ...«

Nato je zbral vse moči, kakor človek, ki hoče vzdigniti strašno breme, in je izrekel besede:

»Dobro, gospod; ravnanje, kakor srtio se domenili! ...«

»Zdaj lahko mirno spi,« je rekla Katarina z veselim glasom.

»Lahko noč, veličanstvo! ...«

Ko je Henri dvignil glavo, je videl, da je Katarina odšla; toda ni se čudil, zakaj le redko sta spala z njo v isti postelji. Videl je tudi, da je odšel Montecucoli. Čudna groza se ga je polastila: Hotel je krikniti Montecucoliju, naj se vrne; toda jezik se je upiral volji. In spet je začul glas, ki je klical:

»Kajn! Kajn! Kajn! ...«

Zdelo se je, da prihaja ta glas iz daljine dalje. In čim se je bližal, tem močnejši je postajal, tem bolj podoben hrupu sodnjega dne ali do nebesnemu kriku, ki je rušil jerihonske zidove. S strašnim naporom se je privlekel Henri do svoje postelje in nse zrušil polnezavesten na blazine.

Tisti hip je stopil Montecucoli v sobo prestolonaslednika Franca. V rokavi je nesel pozlačen pladenj, na katerem je stala kristalna čaša. Princ je sedel za mizo, z glavo naslonjeno v dlani. Ko je vstopil Montecucoli, se je zgenil in pogledal kvišku.

»Dobrodošel,« je dejal. »Konec me bo od jeze.«

»To je mrzlica, visočanstvo,« je zamrmral Montecucoli.

Franc je vzel čašo, rekoč:

»To je osvežilna pijača, ki mi jo daješ vsak večer?«

»Da, visočanstvo!« je jeknil točaj.

»A kaj ti je, moj yrl Montecucoli?«

»Meni, visočanstvo?«

»Da, tebi. Saj si bled kakor smrt.«

Tako govorec je Franc duškoma izpraznil čašo.

»Izvrstno,« je dejal in postavil kristal na pladenj. »Idi in glej, da se pozdraviš. Ti imaš mrzlico, ne jaz. Pošlji mi komornega slugo; rad bi legel — ako bom mogel zaspati.«

Montecucoli je odšel ter odnesel pladenj s seboj.

»Opoteka se,« je zamrmral Franc in skomignil z rameni. »Mož ni mrzliččen; pijan je. Ah, kje so časi, ko sem tudi jaz še veselo popival!«

Skril je obraz med dlani in krčevito zajokal.

»Oh, kaj bi storil, da pozabim to peklenko ljubezen!« je zajekal sam pri sebi. »Umoril sem Marijo, mrtva je, in vendar živi še vedno v mojem srcu! Ah, kako naj pozabim strašno noč, ko sem ji sledil korak za korakom iz Tempa v Sekirno ulico in sem jo nazadnje zabodel s tole svojo lastno roko! ... Kako naj pozabim,« je dodal škrtaje z zobmi, »da se je Marija vdala mojemu bratu, mene pa ni poslušala! Kako naj pozabim, da je imela sina ... ž njim! ...«

Prestolonaslednikova boleš tedaj ni bila kesanje, marveč še vedno tisti ljubosumni gnev kakor prejšnje čase.

Franc je mislil, da je otrok, ki ga je rodila Marija v svoji temnici, Henrijev sin, in je zato umiral od sovraštva in zavisti.

V.

Rešitelj.

Drugo jutro okrog sedme ure so rezgetali konji na tournonskem trgu; trobente so donele in rog je klical zamučnike; vojniki so se postavljali v pohodni red. Toda prestolonaslednik se še vedno ni pokazal, niti ne princ Henri, njegov brat. In zdajci je zletela med to množico veselih dam in brhkih viteзов, ki so odhajali na vojno kakor na ples, vznemirljiva govornica; tišina je zamenila hrup in smeh. Prestolonaslednik je bil bolan.

Nihče ni vedel, kaj mu je. Nekateri so trdili, da se je prehladil, ko se je snoči kopal po prihod v Tournon. Drugi so ugibali, da se je črna otožnost, ki ga je tlačila vse zadnje čase, nenadoma razvila v hudobno mrzlico.

Minila je ura. Dve uri. Sli, ki jih je poslal princ Henri do kralja s sporočilom o bratovi bolezn, so oddirjali v slepem skoku. Vojniki v oklepih od bivolove kože so čakali nepremično, naslonjeni na svoje halebarde; med čakanjem so praznili čutare, ki so jih bila napolnila lepa tournonska dekleta. Plemiči so bili poskakali s konj; drug za drugim je hodil povpraševati v kardinalov dvorec. Naposled, okrog desete ure, se je prikazal princ Henri. Po bledosti njegovega obraza se je dalo soditi, da mora biti bolezen jako resna. In vse je mislilo, da govori iz princa ljubezen do starejšega

brata, ko je rekel z zamolklim solznim glasom:

»Moj ljubljani brat je obolel, toda zdravnik pravi, da bolezen ni nevarna. Ukazal mi je prevzeti poveljstvo in nadaljevati pohod. Na pot te daj, gospoda, in Bog naj čuva mojega brata!«

»Amen!« je ponovila klanjajoča se gospoda.

Kmalu so bile čete spet urejene. Rogovi in trobente so zabučali signal. Vsa masa, bleščeča se v jeklu čelad in pertizan, se je premaknila, odkorakala in izginila proti jugu med gostimi, belimi oblaki prahu.

Ob šestih zjutraj je bil stopil prestolonaslednikov sobar k postelji svojega gospodarja. Začuden, ker ga je našel še spečega, kar drugače ni bilo njegova navada, se je spošljivo doteknil Franceve rame, zakaj ura, ki jo je bil sam določil za odhod, se je bližala. Franc je odprl oči; videl je, da je dan, in se je nasmehnil.

»Kaj? je zamrmral, ali se je res že zdanilo? Kako sem mogel tako zaspati?«

»Šest je ura, visočanstvo,« je veselo dejal služabnik. »Visočanstvo, spali ste nepretrgoma. Trikrat sem prisluškoval ponoči pri vratih; dvakrat sem celo vstopil ... in reči moram, da vas še nisem videl tako blaženo spati.«

»Srečna noč!« je rekel prestolonaslednik ves vesel in začuden. »Blaagoslovljena noč, ki jo bom dolgo hranil v spominu. Zdi se mi, da je trajala samo pet minut. Oblecite me; rad bi bil prvi pripravljen, kakor vedno.«

(Dalje prih.)

PREMOG

prvovrsten, spodnještajski, primeren za industrije in za domačo porabo dobavlja na vagonih, kosovec, orehovec ali zdrob, po dnevni ceni, vsako množino. Ponudbe pod „Premog“ na upravništvu lista.

Naznanilo!

Naznanjam cenjenim veletrgovcem in mlinarjem, da sem otvoril komisijko in agenturno trgovino z vsemi deželnimi pridelki, kakor pšenico, moko, ovsem, mastjo, slanino itd. Prejemam tudi v komisijo v moje skladišče razno sveže sadje, ter kolonijalno in špecerijsko blago. Naročila se bodo strogo, solidno in točno izvršila, za koja se vam priporoča

Jakob Hemler
Novi Sad Bačka, Futoška ulica 56.

POZORI SLOVENCII POZORI

Kupujte, čitajte, razširjajte stvarni in zanimivi tednik

„AVTONOMIST“

Zahtevajte, da se vam pošlje list na ogled. Naročnina znaša letno K 120.—, polletno K 60.— mesečno K 10.—

UPRAVNIŠTVO, Ljubljana, Breg št. 12.

Najnižje cene! ————— Najnižje cene!

VULKAN

tvornica gumijevih izdelkov v Kranju

izdeluje

prvovrstne podpetnike.

Čisto domače podjetje

Svetovno priznana kvaliteta.

Elektrotehnični obratovodja

z večletno prakso se takoj sprejme. Ponudbe s prepisom sprejeto in položeno izkušnjo z navedbo plače (prosto stanovanje, gorivo in razsvetljava)

na ravnateljstvo tovarne cementa Zidanimost.

Viktor Horvat

pletarski mojster

Radovljica — Gorenjsko.

Priporočam svoje pletarske izdelke kakor potne kovčge, košare, vseh vrst mize, stole, cvetlične košare, mizice za ročna dela, kakor tudi vsakovrstne izdelke iz rafije.

Moji izdelki se dobivajo v Radovljici št. 24, v Ljubljani Stari trg št. 21, kjer se tudi vsa naročila sprejemajo. Trgovci na debelo znaten popust. Za obilna naročila se priporoča

Viktor Horvat.

Potrjim sročem javljamo pretužno vest, da je umrla po daljši bolezni gospa

MARIJA KAIBA

dne 25. julija 1921 ob pol 9. uri zvečer v 80 letu starosti.

Pogreb bo 27. julija ob 5. uri popoldne na mestno pokopališče v Škofji Loki.

Žalujoci ostali.

„Sokol“ v Radovljici naznanja vsem bratskim društvom tužno vest, da je danes ob 13. uri popoldan preminul po dolgi, mučni bolezni njegov dolgoletni odbornik, brat

Joža Brovč

sodni kanclist.

Pogreb nepozabnega brata je bil v ponedeljek dne 25. t. m. ob 16. uri popoldan.

Brat Joža, naš poslednji „Zdravo“.

Radovljica, dne 23. julija 1921.

Raznovrstno

Böhlerovo jeklo

na drobno in debelo 1 in pol vagona zaloge, železne cevi za vodovode, paro kanalizacijo, (škotske) irske peči, betonsko železo dobavlja po tovarniških dnevni cenah

„PROMET“, tehn. ind. podjetje
LJUBLJANA.

Promet

tehn. in industrijsko podjetje
dr. z o. z.

v Ljubljani, Gradišče šte. 9.

jako poceni

zaradi premenjene dispozicije

proda

1 električni motor

17 P. S. 440 Volt, ca 1100 obratov, izdelek Brown-Boweri z reostatom in drugimi pripadki.

1 električni motor

11 P. S., 300 Volt, ca 1200 obratov, kompleten.

Za oba motorja se prevzame garancija za takojšnjo uporabljivost.

Pred nakupom naj si vsakdo ogleda veliko

zalogo

jedilnega orodja, jeklene in aluminijevga, potne košare, čevljarsk. orodja, rince in zapon za čevlje, sukanca, gumbov, vezenin in navškov ter vse druge potrebščine za krojače, šivilje, čevljarje, sedlarje i. t. d. pri

Josip Petelinc-u

Ljubljana, Sv. Petra nasip št. 7.

Največja izbira! Nizke cene!

RA VELIKO IN MALO!!

Naročajte in širite

„JUGOSLAVIJO“!

Slavnemu občinstvu

naznanjam, da sem zopet prejel novo partijo črnega vina

„Otel“

ki se priporoča posebno za slabokrvne in kot uspešno zdravilo proti grizli. Liter tega vina, ki se prodaja tudi čez ulico stane 32 kron.

Gostilna pri „FAJMOŠTRU“, Ljubljana, Sv. Petra nasip 8.

Obvestilo.

Imam v zalogi vse sokolske potrebščine, kroje, telovadne obleke, čevlje, ovratnike, gumbe za žilane in žilanske. Ceniki na razpolago!

PETER CAPUDER

Zdravo! Dobavitelj J. S. S.

Finl. bos. in hert. državni tobak

cigare in cigarete po izvorni niski ceni in vse vrste sadja po 200 do 500 K, za 100 kg. Bosanski pralek! Zahtevajte cenil.

Prvo bosansko izvozno podjetje

B. A. VASILEVIĆ, Tuzla, Bosna.

Rudolf Perit, Strnišče

pri Ptuj priporoča vsem gosp. trgovcem

svojo novo urejeno delavnico

za bičevnike vseh vrst (jesenove in prave tržaške) po najnižji ceni.

Bančni uradnik

išče mesečno sobo za takoj ali pa najpozneje s 1. avgustom.

Ponudbe na poštni predal 138.

Kreditni zavod za trgovino in industrijo

LJUBLJANA Prešernova ulica št. 50, v lastnem poslopiju. LJUBLJANA

Brzojavni naslov: KREDIT LJUBLJANA. — Telefon št. 40 in 457.

Obrestovanje vlog, nakup in prodaja vsakovrstnih vrednostnih papirjev, deviz in valut, borzna naročila, predujmi in krediti vsake vrste, eskompt in inkaso menic ter kuponov, nakazila v tu- in inozemstvo, safe-deposits i. t. d.

Odgovorni urednik: Dominik Cebin.

Izdaja konzorcij dnevnika »Jugoslavija«.

Tisk »Zvezna tiskarna« v Ljubljani.